

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
Навчально-науковий юридичний інститут

ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВІЙСЬКОВЕ ПРАВО

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 «Право»

РОЗРОБЛЕНО у Навчально-науковому Юридичному інституті
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.ю.н. Зінич Л.В., викладач кафедри
конституційного, міжнародного та адміністративного права

Обговорено та затверджено Вченою радою Навчально-наукового
Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені
Василя Стефаника, “25” червня 2019 р., протокол № 11

ВСТУП

Предметом вивчення навчальної дисципліни є *суспільні відносини, що складаються у зв'язку:*

- з організацією та функціонуванням системи Збройних Сил України та інших військових формувань;
- з здійсненням військового обліку громадян України, діяльністю військових формувань в Україні;
- відповідальністю військовослужбовці.;

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальна частина
2. Правові основи діяльності військових формувань, військового обліку громадян України і відповідальність військовослужбовців

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання дисципліни

Курс «Військове право» є юридичною спеціальною дисципліною. Загальним предметом її виступають суспільні відносини, що складаються у сфері військової служби та військової діяльності держави.

Сутність та зміст її для юристів - бакалаврів полягає у вивченні державно-правового аспекту військового будівництва та діяльності держави щодо розбудови Збройних Сил України, правового регулювання військових відносин. Об'єктами вивчення є комплексне регулювання відносин, що виникають у процесі військової діяльності держави.

Метою вивчення дисципліни є визначення всіх правових аспектів військової, організаційно-правових засад єдиноначальства, порядку несення військової служби, забезпечення військової дисципліни відповідно до законів України, військових статутів, положень та інших нормативно-правових актів.

1.2. Завдання вивчення дисципліни.

Завдання навчального курсу «Військове право» є надання знань, вмінь та навичок юристам-бакалаврам у дослідженні державно-правового аспекту діяльності Збройних Сил України. Навчити їх правильно застосовувати набуті знання в своїй практичній роботі щодо забезпечення законності при проходженні військової служби.

Оволодіння знаннями відбувається у формі лекцій, практичних занять, індивідуальних і групових консультацій для студентів, виконання самостійних завдань, а також науково-дослідної роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Військове право» студенти повинні:

- **знати** предмет та систему курсу військового права, поняття та напрями організаційної діяльності Збройних Сил України, характеристику і зміст військово-адміністративних правовідносин, поняття та роль військового законодавства у розбудові Збройних Сил України, напрями розвитку військового права як науки і навчальної дисципліни, принципи забезпечення національної безпеки України, основні напрями державної політики з питань національної безпеки у військовій сфері;
- **вміти** використовувати отримані знання у практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у військовій сфері; аналізувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрями здійснення реформ у зазначеній сфері; користуватися сучасною науковою і спеціальною літературою, електронними юридичними базами даних, іншими інформаційними джерелами.

Враховуючи чисельність нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у військовій сфері, студентам пропонується при вивченні навчального курсу «Військове право» здійснювати пошук необхідних актів на Веб-порталі Верховної Ради України.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

321 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальна частина

Тема 1. Предмет, метод і система військового права

Військова сфера як предмет правового регулювання, історія становлення військового права в Україні, поняття військового права, предмет і метод військового права, суб'єкти військового права, принципи військового права, джерела військового права, особливості військово-правової норми, система військового права, поняття і зміст військово-адміністративних відносин.

Тема 2. Державне управління у сфері національної безпеки і оборони України

Органи, які здійснюють управління у сфері національної безпеки і оборони, основи національної безпеки України, функції, завдання та повноваження органів, що здійснюють управління у сфері національної безпеки

і оборони, принципи забезпечення національної безпеки України основні напрями державної політики з питань національної безпеки у військовій сфері, військове управління та його особливості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ, ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ГРОМАДЯН УКРАЇНИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Тема 3. Військові формування в Україні

Правовий статус та організаційна структура Збройних Сил України, правовий статус та повноваження Служби безпеки України, правовий статус та повноваження Державної прикордонної служби України, правовий статус та організаційна структура Національної Гвардії України, правовий статус та повноваження Служби зовнішньої розвідки України, правовий статус та повноваження Державної спеціальної служби транспорту України, правовий статус та повноваження Управління державної охорони України.

Тема 4. Військовий облік громадян України

Загальні правила військового обліку, Персонально-якісний, персонально-первинний та персональний облік призовників і військовозобов'язаних, загальний та спеціальний облік резервістів, військовий облік громадян, які перебувають за кордоном, взяття на військовий облік, зняття та виключення з нього.

Тема 5. Загальна структура, склад, організація та дислокація Збройних Сил України

Правове регулювання діяльності Збройних Сил України, характеристика статутів Збройних Сил України, структура Збройних Сил України, чисельність Збройних Сил України, комплектування Збройних Сил України, дислокація Збройних Сил України, матеріально-технічне забезпечення Збройних Сил України.

Тема 6. Юридична відповідальність за військові правопорушення

Поняття та особливості дисциплінарної відповідальності військовослужбовців, склад дисциплінарного проступку військовослужбовців, підстави та порядок накладення адміністративних стягнень, матеріальна відповідальність як самостійний вид відповідальності військовослужбовців, підстави притягнення військовослужбовців до матеріальної відповідальності, порядок притягнення військовослужбовців до матеріальної відповідальності, Поняття та особливості цивільної

відповідальності військовослужбовців та військових формувань, Поняття та особливості адміністративної відповідальності військовослужбовців, підстави притягнення до адміністративної відповідальності військовослужбовців, поняття та особливості кримінальної відповідальності військовослужбовців, підстави притягнення до кримінальної відповідальності військовослужбовців.

3. Рекомендована література

Базова

1. Богуцький П.П. Військове право України: джерела, структура та розвиток: монографія // П.П. Богуцький. – Одеса : Фенікс, 2008. – 188 с.
2. Правова доктрина України : у 5 т. – Т. 1. - Х. : Право, 2013. – 975 с.
3. Богуцький П.П. Основи військового права України: курс лекцій / П.П. Богуцький, С.М. Скуріхін. – Одеса : Фенікс, 2010. – 340 с.
4. Джерела конституційного права України : монографія // за ред. Ю.С. Шемшученка, О.І. Ющик. – Київ, НВП «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2010. – 709 с.
5. Военное право: Учебник/ И.Н. Арцибасов, Х.М. Ахметшин, В.Г.Белявский и др. Под ред. А.Г. Горного. – М. : Воениздат, 1984. – 334 с. (бібліографічна рідкість).

Основні нормативно-правові акти подані до кожної теми в посібнику для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи

Допоміжна

1. Чімишенко С.М. Додаткові види грошового забезпечення військовослужбовців. Навчальний посібник. Видання друге. - К.:ФОП Береза А.Є., 2013. - 111 с.
2. Запобігання корупції, очищення влади та фінансовий контроль у воєнній сфері України (2-ге видання): Навчальний посібник (електронне видання) / Автори-укладачі С.П. Пасіка, О.О. Опанасенко та інші // За заг. ред. В.В. Балабіна. - К.: ВІКНУ, 2016. - 315 с.
3. Збірник нормативно-правових актів і довідкових матеріалів з деяких питань соціального забезпечення та проходження служби військовослужбовцями — учасниками антитерористичної операції / 2-ге видання (електронне видання) / автори-укладачі С.П. Пасіка, О.О. Опанасенко та ін. // За заг. ред. В.В. Балабіна — К. ВІКНУ, 2015. - 356 с.
4. Кодекс відповідальності військовослужбовців 2-ге видання: Навчальний посібник. Збірник нормативно-правових актів / Автори-укладачі В.В. Забарський, С.П. Пасіка та інші // За заг. ред. В.В. Балабіна. - К.: ВІКНУ, 2014.
5. Аміров О.І., Ворона В.В., Місяць О.О. Організація ревізії фінансово-господарської діяльності військової частини та оформлення її результатів.

Навчальний посібник. - К.: ВІКНУ, 2009. - 104 с.

Додаткова монографічна література та наукові статі подані в посібнику для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестові опитування, контрольні роботи, експрес - опитування, колоквіуми.